

Õiguskantsler

Teie 07.12.2022 nr

Meie 09.12.2022 nr 14-1/221746/2206460

Toitjakaotuspensioni maksmine Ukraina sõjapõgenikule

Lugupeetud avaldaja

Pöördusite õiguskantsleri poole, kuna Eesti riik ei maksa Teie lastele toitjakaotuspensioni.

Eestis makstakse sotsiaalkindlustushüvitisi kahel alusel: kas Eestis elamise või töötamise (töötasult maksude maksmise) alusel.

Riiklikke perehüvitisi makstakse neile, kes elavad Eestis. Elamisloa alusel on Teil õigus saada lapsetoetusi ja, nagu Teie kirjast selgub, praegu ka vanemahüvitist.

Pensioni, sealhulgas toitjakaotuspensioni saamise üheks eelduseks on pensionistaaži nõude täitmine. Toitjakaotuspensioni makstakse toitja kaotanud pereliikmetele tingimusel, et toitjal oli enne surma vajalik pensionistaaž olemas. Pensionistaaži nõue sõltub inimese vanusest ja tema eest Eestis makstud sotsiaalmaksust ([riikliku pensionikindlustuse seaduse](#) § 20 lõiked 1–4; seadus on kättesaadav ka [vene](#) ja [inglise](#) keeles).

Seadus näeb ette ka seda, et kui pere toitjal vajalik pensionistaaž puudus, siis saab tema pereliikmetele maksta rahvapensioni. Eelduseks on aga see, et pere toitja elas vahetult enne surma Eestis vähemalt üks aasta (riikliku pensionikindlustuse seaduse § 22 lg 1 p 3).

Teie abikaasa ei töötanud ega elanud Eestis. Seetõttu puudub alus Teile ja Teie lastele Eesti toitjakaotuspensioni maksmiseks.

Kirjutasite, et Eesti vanaduspensioni saavad ka Ukraina pensionärid, kes ei ole siin makse maksnud. Nii see ei ole. Eesti ei maksa üldjuhul vanaduspensioni inimestele, kes ei ole Eestis töötanud. Erandiks on olukord, kus inimene on saanud vanaduspensioniealiseks, kuid tal ei ole õigust ei Eesti ega ühegi teise riigi vanaduspensionile ning ta on elanud Eestis vähemalt viis aastat vahetult enne pensioni taotlemist (riikliku pensionikindlustuse seaduse § 22 lg 1 p 1). Vanaduspensioniga on praegu 64 aastat ja 3 kuud. See tõuseb kolme kuu kaupa järk-järgult ja jõuab 2026. aastaks 65. eluaastani.

Neile vanaduspensionieas olevatele inimestele, kes elavad Eestis ja saavad välisriigist pensioni, mis on väiksem kui Eesti rahvapension, maksab Eesti toetust, mille suurus võrdub rahvapensioni ja välisriigist saadava pensioni vahega. Seega ei maksa Eesti Ukraina pensionäridele pensioni, vaid toetust, mis koos Ukrainast saadava pensioniga tagab neile äraelamiseks vajaliku minimaalse sissetuleku. Rahvapensioni suurus on praegu 275,34 eurot kuus.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Võimalik, et Teil ja Teie lastel tekib õigus saada toitjakaotuspensioni Ukrainast. Eesti ja Ukraina vahel on sõlmitud [sotsiaalkindlustusleping](#) (lepingu lõpus on link ukrainakeelsele lepingule), mille kohaselt Ukraina riik maksab pensioni ka Eestis elavatele Ukrainas pensioniõigust omavatele inimestele. Ukraina pensioni saamiseks võite pöörduda Sotsiaalkindlustusameti poole, kes edastab Teie avalduse Ukraina pädevale asutusele, või pöörduda otse Ukraina pädeva asutuse poole.

Riigi makstavate perehüvitiste ja pensioni saamise kohta leiate lähemat infot ka vene või inglise keeles Sotsiaalkindlustusameti [kodulehelt](#). Samuti on seal teavet Eesti ja Ukraina vahelise sotsiaalkindlustuslepingu kohta.

Kui Teil on võimalus tööle minna, võite pöörduda abi saamiseks Eesti Töötukassasse. Eesti Töötukassa maksab tööotsingute ajal rahalisi toetusi. Ka Eesti Töötukassa [kodulehel](#) on infot nii vene kui ka inglise keeles.

Kui summa, mis jääb Teile pärast eluasemekulude tasumist, on alla [toimetulekupiiri](#) (info on ka vene ja inglise keeles), siis on Teil õigus saada toimetulekutoetust ([sotsiaalhoolekande seaduse](#) §-d 131–135). Toimetulekutoetuse taotlemiseks pöörduge palun elukohajärgse omavalitsuse poole. (Sotsiaalhoolekande seadus on kättesaadav ka [vene](#) ja [inglise](#) keeles.) Lisaks abistavad kohalikud omavalitsused inimesi muude toetuste ja teenustega. Selle kohta saab infot elukohajärgsest kohalikust omavalitsusest.

Loodan, et nendest selgitustest on abi.

Tänan Teid kirja eest.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise